

सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतक-यांना अर्थसहाय्य योजनेअंतर्गत प्रशासकीय खर्चासाठी निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- पूरक २०२४/प्र.क्र.६२/४-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक : १३ फेब्रुवारी, २०२५.

संदर्भ:-

- १) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. विकृत्यो २०२२/प्र.क्र.३९/४-अ, दि.२९/०७/२०२४.
- २) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. विकृत्यो २०२२/प्र.क्र.३९/४-अ, दि.३०/०८/२०२४.
- ३) आयुक्त कार्यालयाचे जा.क्र.विप्र-३/कापूस व सोयाबीन /आ.स./२०२४/२७९८८, दि.२६/१२/२०२४
- ४) मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.२४/१२/२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त, सामान्य प्रशासन विभाग शासन पत्र क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.८९/रवका १, दि.३०/१२/२०२४

प्रस्तावना :-

सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतक-यांना ०.२ हेक्टरपेक्षा कमी क्षेत्रासाठी सरसकट रु.१००० तर ०.२ हेक्टरपेक्षा जास्त क्षेत्रासाठी त्यांच्या क्षेत्रानुसार प्रति हेक्टर रु.५,००० (२ हेक्टरच्या मर्यादेत) याप्रमाणे कापूस उत्पादक शेतक-यांसाठी रु.१५४८.३४ कोटी व सोयाबीन उत्पादक शेतक-यांसाठी रु.२६४६.३४ कोटी असे एकूण रु.४१९४.६८ कोटी अर्थसहाय्य देण्याबाबतचा शासन निर्णय दि. २९ जुलै, २०२४ रोजी निर्गमित करण्यात आलेला आहे.

तसेच, सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतक-यांना अर्थसहाय्य देण्याबाबतची कार्यपद्धती संदर्भ क्र. २ अन्वये निश्चित करण्यात आली आहे. अर्थसहाय्य वितरणाची कार्यवाही पार पाडण्यासाठी संगणक आज्ञावली विकसित करणे, ग्राम स्तरावर माहितीचे संकलन करणे, लाभार्थी शेतक-यांची KYC करणे, प्रचार, प्रसिध्दी, कार्यालयीन छपाई इ. साठी येणारा खर्च, तसेच, कृषि सहाय्यक यांना प्रति लाभार्थी शेतकरी रु.२०/- तालुका कृषि अधिकारी व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांच्या कार्यालयास प्रति लाभार्थी शेतकरी प्रत्येकी रु.५/- प्रमाणे इत्यादीसाठी एकूण

अर्थसहाय्याच्या कमाल २ टक्के मर्यादेत प्रशासकीय खर्च म्हणून खर्ची टाकण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे.

तसेच, मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.२४/१२/२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीत सदर योजनेअंतर्गत प्रशासकीय खर्चा साठी निधी उपलब्ध करून द्यावा असे निर्देश मा.मुख्यमंत्री यांनी दिले होते. सदर निर्देशाच्या अनुषंगाने निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

१. सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना ०.२ हेक्टरपेक्षा कमी क्षेत्रासाठी सरसकट रु.१००० तर ०.२ हेक्टरपेक्षा जास्त क्षेत्रासाठी त्यांच्या क्षेत्रानुसार प्रति हेक्टर रु.५,००० (२ हेक्टरच्या मर्यादेत) याप्रमाणे कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्याकरीता करावयाच्या अंमलबजावणीसाठी लाभार्थी शेतकऱ्यांचे आधार क्रमांक घेणे, संमती (कन्सेंट) घेणे व इतर अनुषंगिक खर्चाच्या अनुषंगाने कृषि सहाय्यक यांना प्रति लाभार्थी शेतकरी रु.२०/- याप्रमाणे रक्कम अनुज्ञेय करण्यात आली आहे. तसेच तालुका कृषि अधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या कार्यालयास प्रति लाभार्थी शेतकरी प्रत्येकी रु.५/- याप्रमाणे रक्कम प्रशासकीय खर्चासाठी अनुज्ञेय करण्यात आली आहे.
२. त्यानुसार कृषि सहाय्यक यांना प्रति लाभार्थी शेतकरी रु. २०/- याप्रमाणे रक्कम अदा करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.
३. महाआयटी यांनी विकसित केलेल्या पोर्टलकरिता रु.१.०० कोटी इतकी रक्कम अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. कृषी आयुक्तालयाच्या प्रशासकीय खर्चाकरिता रु.५.०० कोटी इतकी रक्कम अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.सदर निधी वित्त विभागाच्या वेळोवेळी प्राप्त सूचनानुसार खर्च करण्यात यावा.
५. ही बाब सदर विशेष मोहिमेकरिता “एक वेळची बाब” म्हणून समजण्यात यावी व अशा प्रकारे नियमित कर्मचाऱ्यांना योजना राबविण्यासाठी रक्कम मंजूर करणे, असा चुकीचा पायंडा पडणार नाही याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

६. प्रस्तुत योजनेअंतर्गत शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्याकरिता ऑनलाईन प्रणाली विकसित करण्यात आलेली आहे. सदरील ऑनलाईन प्रणालीवर कृषि सहाय्यक निहाय ज्या लाभार्थी शेतकऱ्यांना लाभ देय झाला आहे. त्यानुसार अनुज्ञेय रक्कम परिगणित करून संबंधित कृषि सहायकांच्या वेतन बँक खात्यामध्ये किंवा आधारलिक बँक खात्यामध्ये थेट अदा करण्यात यावे. कृषि आयुक्त स्तरावरून याबाबतची कार्यपद्धती निश्चित करून त्यानुसार ऑनलाईन प्रणालीद्वारे रक्कम थेट बँक खात्यात वितरित करण्यात यावी. जेणेकरून, जिल्हास्तरीय/तालुकास्तरीय निधी अखर्चित स्वरूपात पडून राहणार नाही.

७. उपरोक्तप्रमाणे होणारा खर्च सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस, सोयाबीन व इतर तेलबिया उत्पादकता वाढ व मूल्य साखळी विकासासाठी विशेष कृती योजनेकरिता " मागणी क्र, डी-३, २४०१ बी ४१९, ३३ अर्थसहाय्य" या लेखाशीर्षामधून सन २०२४-२५ मध्ये उपलब्ध असलेल्या निधीतून भागविण्यात यावा.

८. सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्याबाबतच्या योजनेमधील प्रशासकीय खर्चासाठी अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच, आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहेत.

स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

९. प्रस्तुत योजनेअंतर्गत यापूर्वी आहरित केलेल्या निधीतील शिल्लक असलेल्या निधीमधून प्रस्तुत प्रकरणी खर्च करण्यात यावा व तदनंतर आवश्यकतेनुसारच कोषागारातून निधी आहरित करून खर्च करण्यात यावा.

१०. तालुका कृषि अधिकारी कार्यालय व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना देय रक्कम जिल्हा निहाय/तालुका निहाय परिगणित करण्यात यावी. कृषि सहायक, पर्यवेक्षक व मंडळ कृषि अधिकारी यांना लॅपटॉप उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात शासन स्तरावर कार्यवाही सुरू आहे. याबाबत निर्गमित होणाऱ्या शासन निर्णयातील अटीनुसार त्यासंदर्भातील कार्यवाही करण्यात यावी. याव्यतिरिक्त उर्वरित निधी प्रशासकीय खर्चासाठी वापरण्यात यावा.

११. प्रस्तुत शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.०६/कार्यासन १४३१, दि.०९/०१/२०२५ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.०८/व्यय-१, दि.२७/०१/२०२५ अन्वये दिलेल्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०२१३१९०३१६४२०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. मा.उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन)यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा.अध्यक्ष,महाराष्ट्र विधानसभा, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. मा. मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
९. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
- १०.मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

- ११.मा.उपाध्यक्ष , महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- १२.सर्व सन्माननीय विधानसभा व विधानपरिषद सदस्य.
- १३.मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १४.अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १५.अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १६.अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १७.प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- १८.प्रधान सचिव (मदत व पुनर्वसन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १९.सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २०.संचालक, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २१.महासंचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२ .
- २२.आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २३.सर्व जिल्हाधिकारी .
- २४.सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
- २५.सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २६.सर्व विभागीय कृषि सह संचालक.
- २७.सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
- २८.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २९.महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर.
- ३०.महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परिक्षा) मुंबई /नागपूर.
- ३१.सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवरसचिव/कार्यासन अधिकारी, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३२.वित्त विभाग, व्यय १/अर्थसंकल्प १३, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३३.नियोजन विभाग (१४३१), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३४.निवड नस्ती (कार्यासन-४-अ).